

De københavnske Værgeraads Virksomhed.*)

Af William Behrend, Kontorchef.

Samtidig med, at Loven af 14. April 1905 om Behandling af forbryderske og forsømte Børn traadte i Kraft den 1. Oktober s. A., deltes København i 5 Værgeraads-kredse, hver svarende til en Befolkning af gennemsnitlig 85.000 Indbyggere, men det viste sig hurtig, at det Arbejde, der tilfaldt hvert af disse 5 Kredses Værgeraad, var saa stort, at Kredsenes Antal maatte forøges betydelig, og fra $\frac{1}{2}$ 1907 at regne ændredes Kredsdelingen derfor derhen, at Hovedstaden inddeltes i 13 Kredse, hver svarende til en Befolkning af gennemsnitlig 35.000 Indbyggere. Ifølge Børneloven er de forskellige Værgeraad i samme By indbyrdes fuldstændig uafhængige; for imidlertid at etablere et Samlingssted for Værgeraadsvirksomheden her i Staden oprettede Justitsministeriet til Bistand for samtlige disse Værgeraad »De københavnske Værgeraads Fælleskontor«, der fører Registre over alle Børn og Forældre, der kommer i Berøring med Værgeraadene, modtager alle mundtlige Anmeldelser, bistaar Værgeraadene med de kontormæssige og økonomiske Forhold og (siden 1908) med at tilvejebringe Plejesteder her i Byen til Børn, som af Værge-

*) Nærværende Artikel er et af Forf. velvillig meddelt Uddrag af det af ham givne Bidrag til den internationale filantropiske Kongres's kun paa Fransk trykte Beretninger (København 1910).

raadene anses egnede til saadan Anbringelse. I Forbindelse med Fælleskontorets Lokaler staar den fælles Mødesal for alle Værgeraadene og Lokaler til Brug for Værgeraadenes Formænd og Sekretærer.

Om den af Værgeraadene i Tiden fra $1/10$ 05 til $31/12$ 08 udfoldede Virksomhed foreligger der Oplysninger i en af Fælleskontoret udarbejdet og i »Børnesagens Tidende« 1909—10 og 1910—11 offentliggjort Statistik, fra hvilken de i det efterfølgende nævnte Tal er hentede.

Saalænge København var delt i 5 Kredse, holdt Værgeraadene Møde gennemsnitlig hver 2den Uge; efterat 13 Kreds-Delingen har fundet Sted, er der indført en Turnus med Møde hver 3die Uge (hvilken i det væsentlige overholdes), der dog ikke udelukker, at Kredsene kan holde ekstraordinære Møder. Møderne, der som Regel afholdes om Aftenen, plejer at vare 2 à 3 Timer. Bestemmelsen i Børnelovens § 4 om Valg af Suppleanter for hvert Medlem har vist sig meget nyttig, forsaavidt som der derved er opnaaet en saa høj Gennemsnitsmødedeltagelse som 6 af 7; derimod har en i Lovens § 5 indeholdt Bestemmelse om Tilkaldelse af Præster fra her i Landet anerkendte, fra Folkekirken afvigende Troessamfund vist sig neppe nok at være bragt i Anvendelse et Par Gange om Aaret.

Det Antal Børn, som Værgeraadene har maattet træffe Beslutning om, udgør for 1906 (incl. Slutningen af 1905) 1231, for 1907: 1031 og for 1908: 1169; heriblandt er dog nogle medregnede to Gange, forsaavidt som de i Aarets Løb er flyttet fra en Kreds til en anden og derfor behandlet to Steder; Antallet af saadanne »Gengangere« udgør imidlertid for hvert Aar kun omkring et halvt Hundrede. Børnetallets og dermed Arbejdsmængdens Fordeling mellem de enkelte Kredse har været meget ujævn; i 1907 var Børnetallet i den mindste Kreds 27, men i den største 122, i 1908 var Tallene henholdsvis 45 og 156; som medvirkende til at fremkalde denne Ujævnhed til Trods for, at Kredsdelingen i 1907 blev foretaget paa Grundlag af de

i 1905 og 1906 indvundne Erfaringer, skal nævnes Byens Væxt i de ydre Distrikter, Nedrivning af gamle, usunde Kvarterer i den ældre By og Ændring i Lovgivningen vedrørende løsaglige Kvinder med tilhørende Bopælsbestemmelser.

Hovedmængden af Anmeldelser til Værgeraadene har hidrørt fra private Personer eller Politi- og Retsmyndigheder. Det er dog ikke ualmindeligt, at Børnenes Opdragere selv henvender sig til Værgeraadene med Begæring om deres Bistand; det var saaledes i 1907 Tilfældet for 89 Børns Vedkommende, i 1908 for 110. Dette Fænomen viser, at Institutionen trods fremkommen Kritik nyder en ikke ringe Tillid i Befolkningen, der jo ogsaa selv, omend indirekte, øver en betydelig Indflydelse paa Værgeraadenes Sammensætning (jfr. Børnelovens § 4). Man tør dog ikke lukke Øjet for, at ved slige Henvendelser ogsaa egoistiske Motiver kan gøre sig gældende, først og fremmest Ønsket om at kaste Opdragelsens eller Forsørgelsens Byrder over paa det offentlige. — Anonyme Anmeldelser indgaar selvfølgelig ogsaa; Tallene var for 1907: 62, for 1908: 61; absolut afvist bliver disse Anmeldelser i Almindelighed ikke, men der iagttages den største Reservation med Hensyn til dem. Langt de hyppigste private Anmeldelser hidrører imidlertid fra navngivne Personer, der uden at være Opdragere for Børnene paa en eller anden Maade er kommen i Forbindelse med dem og har fundet Anledning til at henlede Værgeraadenes Opmærksomhed paa Forholdene (i 1907 for 300 Børns Vedkommende, i 1908 for 320). Motiverne til disse private Anmeldelser kan være af den forskellige Art, snart virkelig Omsorg for de paagældende, snart Lyst til at chicanere, hævne sig eller øve andet ondt; men hvad enten Motiverne er onde eller gode, kan der herved komme Oplysninger frem, som kan være af stor Betydning for Værgeraadene. — Naar Politi- og Retsmyndighederne overgiver Værgeraadene et betydeligt Arbejds materiale, er dette dels en Følge af den almindelige

Bestemmelse i Børnelovens § 19 om Embedsmænds Anmeldelsespligt overfor Værgeraadene, dels — og navnlig — en Følge af, at Værgeraadene er rette Forum for Sager om Forbrydelser, begaaede af Børn under 14 Aar, og dels endelig af, at Paatalemyndigheden kan fritage unge Personer mellem 14 og 18 Aar fra at sættes under Tiltale, mod at de undergives Værgeraadsinstitutionens Myndighed, ligesom Fuldbrydelsen af en ved Dom ikendt Straf kan undlades paa samme Vilkaar (jfr. Børnelovens § 9 og § 16 i Lov af 1/4 1905 om nogle Ændringer i Straffeloven). Børnetallene for almindelige Politianmeldelser og for Henvisninger til Værgeraadene af Personer mellem 14 og 18 Aar, der har begaaet noget strafbart, er for 1907 henholdsvis 242 og 73, for 1908: 306 og 101. — Iøvrigt er der modtaget Anmeldelser fra Skoler (i 1907: 70 Børn, i 1908: 74), kirkelige Institutioner, herunder Menighedsplejerne (1907: 21, 1908: 32), Fattigvæsenet (1907: 7, 1908: 9), andre Værgeraad (1907: 148, 1908: 133) og andre offentlige Institutioner (1907: 19, 1908: 23).

Om Børnenes Fordeling efter Køn og Alder gives der Oplysning i nedenstaaende Tabel I.

Tabel I.

	Absolutte Tal				Procenttal	
	Dreng	Piger	Køn uoplyst	Ialt	Dreng	Piger
Under 1 Aar	52	38	2	92	2.5 %	3.0 %
1—6 -	381	368	19	768	18.3 -	29.3 -
7—13 -	1210	563	6	1779	58.3 -	44.0 -
14 -	173	89	0	262	8.3 -	7.1 -
15—17 -	224	177	0	401	10.8 -	14.1 -
Uoplyst	37	20	72	129	1.8 -	1.6 -
Ialt	2077	1255	99	3431	100.0 %	100.0 %

Drengene er, som det vil ses, i høj Grad i Majoritet. I Alderen indtil 7 Aar, altsaa i den Alder, hvor det praktisk talt alene er Hensynet til Hjemmets uheldige Forhold, der kan begrunde Værgeraads-Indskriden, er de absolute Tal dog omtrent lige store; men det er i de højere Aldersklasser, hvor Børnenes egne Forhold i lige saa høj Grad som Opdragernes kan give Anledning til Indskriden, at det fra Kriminalstatistiken velkendte Fænomen gentager sig: Mandkønnets Kontingent er langt større end Kvindkønnets. — Om den procentvise Fordeling efter Aldersgrupper giver Tabellens to sidste Kolonner Oplysninger; ifølge disse hidrører saaledes det forholdsvis langt overvejende Antal fra Perioden fra 7—13 Aar, hvilket dels hænger sammen med det foran berørte Forhold, at der i Alderen indtil 6. Aar ikke ret vel kan være Tale om, at

Tabel II.

	Absolute Tal				Procenttal	
	Dreng	Piger	Køn uoplyst	Ialt	Dreng	Piger
Barnets Uærlighed	939	136	1	1076	45.2 %	10.8 %
— Usædelighed	22	94	0	116	1.0 -	7.5 -
— Skulkeri, Vagabondering eller andre Forhold	207	81	0	288	10.0 -	6.5 -
Opdragernes Vanrøgt af Barnet	577	549	70	1196	27.8 -	43.7 -
— Drikfældighed eller Usædelighed	178	226	12	416	8.6 -	18.0 -
— Mishandling af Barnet	48	63	3	114	2.3 -	5.0 -
— andre Forhold	91	89	7	187	4.4 -	7.1 -
Ikke nærmere oplyst	15	17	6	38	0.7 -	1.4 -
Ialt	2077	1255	99	3431	100.0 %	100.0 %

Børnene selv giver Anledning til, at der rejses Værgeraadssag, dels med at Aldersklasserne 15—17 Aar kun mere betingelsesvis falder ind under Værgeraadens Virksomhed (jfr. Børnelovens § 1).

For Anledningen til Anmeldelserne er der gjort Rede i Tabel II. En saadan tabellarisk Fremstilling kan ifølge Sagens Natur ikke gøre Fordring paa absolut Korrekthed, hvor Talen er om Distinktion mellem saa indbyrdes sammenhørende Fænomener som dem, der betinger, at Værgeraadssagen rejses, og i Virkeligheden tør det f. Ex. sikkert betragtes som mere end sjældent, at Børn, hvis Opdragere er drikkældige, ikke ogsaa er Genstand for Vanrøgt, ligesom der sikkert ogsaa ofte er en stærk Sammenhørighed mellem Børnenes Forseelser og Opdragernes uheldige Forhold. Tabellen maa derfor benyttes med en vis Varsomhed, men paa den anden Side skal det dog fremhæves, at den forsaavidt giver det rigtige Billede, som hvert Barn er rubriceret dér, hvor det efter Sagens mest fremtrædende Ejendommelighed hører hjemme.

Taget efter Hovedgrupper stiller Fordelingen sig saaledes, at for Drengenes Vedkommende er det i 56.2 % Tilfælde Børnenes egne Forhold, der har foranlediget Sagen rejst, og i 43.1 % Opdragernes; for Pigernes Vedkommende er de tilsvarende Tal 24.8 % og 73.8 %. Disse Tal stemmer ganske med det foran udviklede om Drengenes større Kriminalitet, idet det med stor Tydelighed fremgaar af dem, at egen Forseelse spiller en langt større Rolle for Drengenes Vedkommende end for Pigernes; særlig er det de hyppige Uærligheds-Forseelser hos Drengene, der frembringer dette Resultat, men iøvrigt er det med Hensyn til egne Forseelser kun under Rubriken »Usædelighed«, at Pigernes Tal er højere end Drengenes, og det er vel tvivlsomt, om dette sidste betyder andet end, at man paa dette Omraade stiller mindre Fordringer til Drengene end til Pigerne. (For at undgaa Misforstaaelse skal der i denne Forbindelse erindres om, at Talen ikke blot er om Børn

i egentlig Forstand, men ogsaa om unge Piger indtil 18 Aars Alderen). Forøvrigt er der Anledning til at henlede Opmærksomheden paa, at Tallet for Mishandlinger er forholdsvis lille, særlig naar det tages i Betragtning, at det, der er lagt til Grund ved Tabellens Udarbejdelse, er Anmelderens eget Angivende, saaledes at Tallene omfatter grundløse Anmeldelser ligesaavel som velbegrundede.

Tabel III giver Oplysning om Børnenes Hjem (eller Opholdssted).

Tabel III.

	Absolutte Tal				Procenttal	
	Drenge	Piger	Køn uoplyst	Ialt	Drenge	Piger
Moder alene.....	756	564	49	1369	36.4 %	44.9 %
Fader —	121	102	1	224	5.8 -	8.1 -
Samlevende Forældre.....	1081	470	34	1585	52.1 -	37.5 -
Adoptiv- eller Stedforældre	69	57	5	131	3.3 -	4.6 -
I Pleje eller Plads	40	43	5	88	1.9 -	3.4 -
Uoplyst.....	10	19	5	34	0.5 -	1.5 -
Ialt...	2077	1255	99	3431	100.0 %	100.0 %

Det viser sig altsaa, at en meget stor Del af de Børn, Værgeraadene beskæftiger sig med, lever under unormale Forhold; Børnene fra Hjem med begge Forældre udgør for Drengenes Vedkommende kun godt Halvdelen, for Pigerens Vedkommende endogsaa langt under Halvdelen, et Resultat, der er meget let forklarligt, naar Hensyn tages til, hvor meget bedre Betingelser et Hjem med begge Forældre sædvanlig kan byde Børnene end de »unormale« Hjem. Naar Procenttallet for Børn hos samlevende Forældre er saa meget højere for Drengene end for Pigerne, hænger det utvivlsomt sammen med det allerede tidligere omtalte, at der for Drengenes Vedkommende i langt højere

Grad end for Pigernes maa regnes med deres egne Fejl og Forseelser, og da særlig med Uærlighedsforseelser, der ofte forøves af Børn fra ganske upaaklagelige Hjem. — Tabellen frembyder ogsaa Interesse ved de ret lave Tal, den viser for Børn i Pleje eller Plads; noget hænger dette maaske sammen med, at de statistiske Opgivelser paa dette Punkt kan være til en vis Grad misvisende, forsaavidt som der særlig under Rubrikken »Moder alene« kan være bleven opført Børn, der rettere hørte hjemme under »i Pleje«; men i Hovedsagen skyldes det utvivlsomt den Omstændighed, at der ved Siden af Værgeraadsinstitutionen existerer en særlig Lovgivning for Tilsynet med Plejebørn, til hvilke Sager af denne Art derfor sædvanlig kan henvises. — For de mandlige Opdrageres Vedkommende har man samlet Oplysninger om Livsstilling, og det har da vist sig, at der saagodtsom udelukkende er Tale om Børn af de ubemidlede Klasser: Haandværkere, Arbejds mænd og

Tabel IV.

	Absolutte Tal				Procenttal	
	Drenge	Piger	Køn uoplyst	Ialt	Drenge	Piger
Tilsynsværge beskikket . . .	322	184	2	508	15.5 %	14.7 %
Anbringelse udenfor Hjemmet gennem Værgeraadsinstitutionen besluttet . .	509	281	0	790	24.5 -	22.4 -
Anbringelse udenfor Hjemmet sket ved privat Foranstaltning	71	47	0	118	3.4 -	3.7 -
Advarsel givet	391	77	0	468	18.8 -	6.1 -
Andre Foranstaltninger . . .	101	56	3	160	4.0 -	4.5 -
Oversendt til andet Værgeraad	112	86	12	210	5.4 -	6.0 -
Intet foretaget	571	524	82	1177	27.5 -	41.7 -
Ialt . . .	2077	1255	99	3431	100.0 %	100.0 %

ligestillede; i 1907 og 1908 var der henholdsvis kun 28 og 38 Børn af Bestillingsmænd, 24 og 28 af selvstændige Erhvervsdrivende og 1 og 11 af Embedsmænd, Kunstnere o. lign.

Endelig giver Tabel IV Oplysninger om de Beslutninger, Værgeraadene har truffet angaaende Børnene. Procenttallene for Piger og Drengene er ikke meget forskellige; ganske vist har de mange Uærlighedsforseelser af Drengene indbragt deres Udøvere en Advarsel, hvortil intet tilsvarende findes for Pigerne, for hvis Vedkommende Tallet for »Intet foretaget« derimod er saa meget større; men Procenttallene for de mest indgribende Beslutninger: Tilsynsværgebeskikkelse og Anbringelse udenfor Hjemmet er mærkelig ens for de to Køn, og det maa da sluttes, at den Bedre-Stilling, der er blevet konstateret for Drengenes Vedkommende med Hensyn til de Hjem, de kommer fra, omtrent kan balancere med deres daarligere Stilling med Hensyn til egne Forseelser.

Til Slutning skal man give en kort Fremstilling af Værgeraadenes hele Virksomhed, saaledes som denne sædvanlig former sig.

Den daglige Expedition af Sagerne ledes af Formanden, der til sin Disposition har en honorarlønnet Sekretær. Naar en Anmeldelse er indgaaet, indhentes der først Erklæringer fra Skole og Fattigdistrikt og andre offentlige Autoriteter, der maa antages at kunne give nærmere Oplysninger om Forholdene, og Sagen afgives derpaa til et Medlem til Undersøgelse, dels gennem personligt Besøg hos paagældende Familie, dels gennem Forhøring hos Personer, der antages at have særligt Kendskab til Barnets eller Hjemmets Forhold. Naar denne Undersøgelse er afsluttet, tilbagesender Medlemmet Sagen bilagt med sin Indstilling, og Sagen foretages derefter af det samlede Værge-

raad i nærmeste Værgeraadsmøde. Til Mødet tilkaldes de paagældende Børn og deres Forældre, eventuelt ogsaa Vidner, disse afhøres da, og Referat af det passerede tilføres en Protokol, i hvilken tillige indføres de af Værgeraadet truffne Beslutninger.

Saafernt Beslutningen gaar ud paa, at der skal beskikkes en Tilsynsværge, udfærdiges der en af Formanden underskreven Beskikkelse for denne. Tilsynsværgen fører da Tilsyn med det paagældende Barn og dets Hjem i Overensstemmelse med Børnelovens § 10 og holder gennem Indberetninger paa særlig dertil bestemte Blanketter Værgeraadet à jour med Forholdenes Udvikling, indtil Tilsynet skønnes at være blevet overflødigt og derfor besluttet ophævet, eller indtil det bliver nødvendigt at gribe til den strengere Forholdsregel at anbringe Barnet til Opdragelse gennem Værgeraadsinstitutionen. Meget ofte har det vist sig, at Tilsynet var en tilstrækkelig Foranstaltning; eksempelvis kan saaledes nævnes, at der i 1907 blev beskikket Tilsynsværge for 202 Børn, medens der af de 246 Børn, der blev besluttet anbragt, kun var 28, for hvem der tidligere var beskikket Tilsynsværge, uden at denne Foranstaltning altsaa var tilstrækkelig til at bringe Barnet paa den rette Vej eller Forholdene i forsvarlig Stand.

Saafernt Værgeraadet beslutter, at et Barn skal anbringes til Opdragelse gennem Værgeraadsinstitutionen, træffes tillige Beslutning om Forsørgerens Bidrag til Udgifterne ved Anbringelsen; det skal dog bemærkes, at der vel paalægges Bidrag i mange Tilfælde (f. Ex. i 1907 i 147 af 246 Tilfælde), men at Bidragenes Størrelse af Hensyn til de paagældendes ringe økonomiske Evner sædvanlig sættes saa lavt (nogle faa Kroner maanedlig), at de kun udgør en lille Brøkdel af de virkelige Udgifter. — Endvidere maa der træffes Beslutning om, hvorvidt der skal gøres Brug af Børnelovens § 11⁴ o: om Værgeraadet vil afvente Overværgeraadets Approbation paa dets Beslutning, der forøvrigt for de kjøbenhavnske Værgeraads Vedkom-

mende næsten altid er givet, eller strax vil anbringe Barnet. Vælges det sidste, hvilket er det hyppigste, anbringes Barnet sædvanlig paa et Optagelses- og Iagttagelseshjem, af hvilke der staar flere til Disposition.

Med Hensyn til den endelige Anbringelse er den gældende Ordning derimod den, at Overværgeraadet sædvanlig træffer alle derhen hørende Bestemmelser, saaledes at Værgeraadenes Virksomhed — bortset fra forskellig Korrespondance vedrørende økonomiske (Refusions-) Spørgsmaal — i Hovedsagen er sluttet, naar de har afgivet Indstilling til Overværgeraadet om et Barns Anbringelse til Opdragelse gennem Værgeraadsinstitutionen; dog har et fra Værgeraadenes Side fremkommet Ønske om vedblivende i nogen Grad at kunne følge de Børn, for hvem de under Sagbehandlingen har faaet Interesse, og paa hvis Skæbne de har haft saa afgørende en Indflydelse, foranlediget, at Overværgeraadet nu halvaarlig tilstiller Raadene Afskrifter af de Indberetninger, der indgaar fra Tilsynsværger og Ledere af de Anstalter, hvor Børnene er anbragte.
